ترسی دەسـەلات لە رۆشنـبیران … هێلین

کێشەی نێوان دەسەڵات و ڕۆشنبیر کێشەیەکی یەکجار کۆن و لەمێژینەیە. هەر لە ئازار و دەردەسەریەکانی ئەحمەدی خانی و حاجی قادری ک□ی□ی و بێکەس و پیرەمێرد و گۆران..تاد، هەریەکەیان بەشێوەیەك لە شێوەکان توشی ئازار و تۆقاندن و تیرۆر هاتن.
جا هۆی بنەرەتی ئەم کێشەیە لەوەدا خۆی بەرجەستە دەکات کە ڕۆشنبیرانی راستەقینە هەموو کاتێك خۆیان بە دەمراستی بێدەسەڵاتان زانیوە لە بەرامبەر ستەم و زۆردارییەکانی دەسەڵاتداران کە دەرحەق بە چینی ژێرەوە و ناوەراستی کۆمەلگەی ئەنجام دەدەن.
هەردەم دەسەڵاتدارەکانی ڕۆژهەڵات، هەرچەندە لە ناوەوەی وەڵاتدا بە هێزیش بووبن. بەڵام، بەرامبەر بە بێگانان کەسانی بێتوانا و بێ هێز و دەست لەسەر سینە بوون. ئەوان بۆ مانەوەی خۆیان هەموو جۆرە ئەرك و کارێکیان لە بێگانان پێ پەسەند بووە و هەمیشە گوێرایەڵی فەرمانەکانی ئەوان بوون. بەڵام، لە بەرامبەر دەنگی کەسانی خۆ وەڵاتی هەمیشە شمشێر بە دەست و ئامادە و لەسەرپێ بوون بۆ لەناوبردنی هەر نوزەیەکی نارەزایی. ئەم دووفاتی و دووڕووی□ی ل□ کۆمەلگەی ڕۆژهەڵات بەگشتی و هی کوردەواریی بەتایبەتی هەر لەسەردەمی شاعیری پایەبەرزی کورد (ئەحمەدی خانی)یەوە، زۆر بە ئاشکرا هەستپێکراوە. هەر وەك لەم نموونە شیعریەی خوارەوە دیارە، خانی واتەنی:-

ئەمما ژ ئەزەل خودێ وەساکر
ئ□ق □□م و عەجەم لەسەر مەراکر
تەبیعەتی وان ئەگەر چی عارە
ئەو عارە ل خەلقێ نامدارە
ناموسە ل حاکم و ئەمیران
تاوان چییە شاعیر و فەقیران

سەرچاوەی ئەم جۆرە کارانەش لە ئەنجامی ژێردەستەیی و گرێی خۆ بەکەمزانینەوە بووە بەرامبەر بە هەموو شتێکی بێگانە کە بە درێژایی مێژوو بە گرانی باجەکەی دراوەتەوە و تا ڕۆژی ئەمرۆش ئەم باجە قورسە هەر دەدرێتەوە.
لە کاتێکدا ڕۆشنبیران هەمیشە قیبلەنومای ڕێگای ئازادی و سەرفرازی بوون بۆ میللەت و دەسەڵاتداران و هەمیشە ویستویانە تۆوی ئازادی و

سەربەخۆیی لە ناوەوەی وڵات و مەشکی یەکە بە یەکەی نەوەکانی سەردەمی خۆیان و هی دواڕۆژ بچێنن.
دەسەڵاتداران چونکە خۆیان بە ڕێبازی سەرکردە-کۆیلە پەروەردەکراون، هەمیشە ویستویانە لە ڕێگای خزم خزمێنە و پەیڕەوکردنی سیاسەتی"کە باشتر نۆکەریم بکات ئەو دڵسۆزترین کەسمە" خەڵات و بەرتیل و پشت بەستن بە چینی کرێگیراوی گۆشکراو بە فیکری بێگانە پەرستییەوە دەرفەتە زێرینەکانی سەربەخۆبوون و پێشکەوتنی کۆمەڵگەیان بە فیڕۆداوە. چونکە، ئەوان وایانکردووە کەسانی ناشایستە لە پلەی شایستەدا دابمەزرێنن. ئەمەش ئەو پەری نادادپەروەریە کۆمەڵایەتییان لە کۆمەڵگەدا بەرپاکردووە. ئەگەر مرۆڤ ئازادی و دیموکراسی بە ژێردەستەکانی خۆی نەدات، چۆن دەتوانێت داوای ئازادی و دیموکراسی لە دوژمنەکەی خۆی بکات؟

بۆ ئەم بابەتە سودم لە سەرچاوەکانی:-

١-د. ئازاد حەمە شەریف(زنجیرەی شاکارنوسەکانی کورد لە سەدەی بیستەم).

٢-سەردار گەردی(ڕەخنەی ئەدەبی).